

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

PSIHOLOGIJA

DRŽAVNA MATURA
šk. god. 2023./2024.

PSI.59.HR.R.K1.24

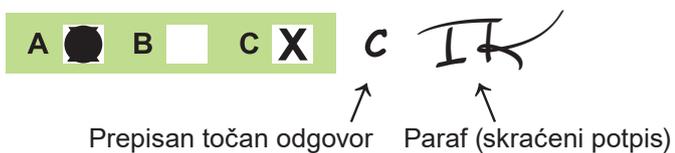

57625

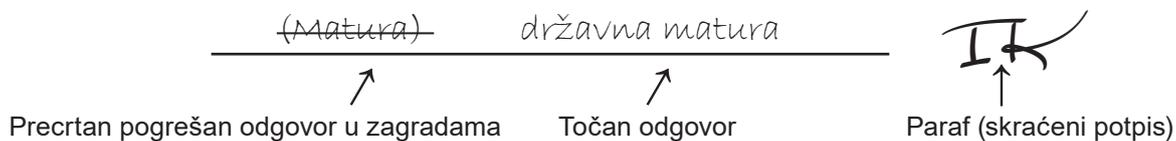
Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka u ispitnoj knjižici:

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

PSIHOLOGIJA

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Identifikacijska naljepnica
PAŽLJIVO NALIJEPI!

P
S
I

List za odgovore

D-S059

1. A B C D

2. A B C D

3. A B C D

4. A B C D

5. A B C D

6. A B C D

7. A B C D

8. A B C D

9. A B C D

10. A B C D

11. A B C D

12. A B C D

13. A B C D

14. A B C D

15. A B C D

16. A B C D

17. A B C D

18. A B C D

19. A B C D

20. A B C D

21. A B C D

22. A B C D

23. A B C D

24. A B C D

25. A B C D

26. A B C D

27. A B C D

Šifra ocjenjivača: _____

PSI.59.HR.R.L1.02

57626

NE FOTOKOPIRATI
OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI

NE PISATI PREKO
POLJA ZA ODGOVORE

Označavati ovako: **X**

P
S
I

28.	Popunjavanje ocjenjivača	0	☐	1	☐	NO	☐				
29.	Popunjavanje ocjenjivača	0	☐	1	☐	NO	☐				
30.	Popunjavanje ocjenjivača	0	☐	1	☐	NO	☐				
31.	Popunjavanje ocjenjivača	0	☐	1	☐	NO	☐				
32.	Popunjavanje ocjenjivača	0	☐	1	☐	NO	☐				
33.	Popunjavanje ocjenjivača	0	☐	1	☐	NO	☐				
34.	Popunjavanje ocjenjivača	0	☐	1	☐	NO	☐				
35.	Popunjavanje ocjenjivača	0	☐	1	☐	NO	☐				
36.	Popunjavanje ocjenjivača	0	☐	1	☐	NO	☐				
37.	Popunjavanje ocjenjivača	0	☐	1	☐	NO	☐				
38.	Popunjavanje ocjenjivača	0	☐	1	☐	NO	☐				
39.	Popunjavanje ocjenjivača	0	☐	1	☐	NO	☐				
40.	Popunjavanje ocjenjivača	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐	NO	☐
41.	Popunjavanje ocjenjivača	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐	NO	☐
42.	Popunjavanje ocjenjivača	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐	NO	☐
43.	Popunjavanje ocjenjivača	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐	NO	☐
44.	Popunjavanje ocjenjivača	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐	NO	☐

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Ispit traje **90** minuta.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova.

Na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način označavanja odgovora i načini ispravljanja pogrešaka. Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti paraf (isključivo skraćeni potpis, a ne puno ime i prezime).

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Provjerite jeste li naljepili identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 22 stranice, od toga 1 praznu.

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Točan odgovor donosi jedan bod.

1. Koja od navedenih grana psihologije pripada primijenjenoj psihologiji?

- A. biološka
- B. klinička
- C. razvojna
- D. socijalna

(1 bod)

2. Koji se od navedenih ciljeva istraživanja u psihologiji može ostvariti metodom opažanja?

- A. doznati stavove potrošača o određenoj marki proizvoda
- B. opisati ponašanja potrošača u trgovini za vrijeme rasprodaje
- C. predvidjeti da će kupci boljšega raspoloženja kupiti više proizvoda
- D. utvrditi da isticanje akcijske cijene proizvoda uzrokuje veću prodaju

(1 bod)

3. Koja je zavisna varijabla u istraživanju kojim ispituujemo utjecaj duljine radnoga vremena na radnu učinkovitost zaposlenika različite dobi?

- A. dob
- B. zaposlenici
- C. radna učinkovitost
- D. duljina radnoga vremena

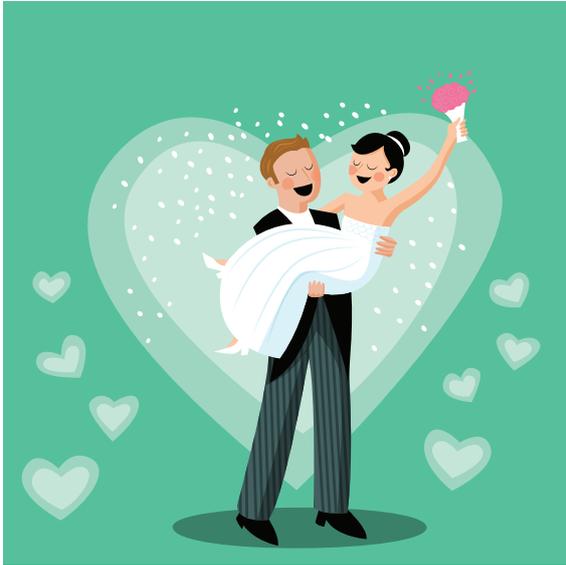
(1 bod)

4. Koje se od navedenih obilježja odnosi na metodu ankete?

- A. U istraživanju se detaljno proučava jedna osoba.
- B. Moguće je utvrđivanje uzročno-posljedične veze.
- C. Ponašanje ljudi opaža se u uobičajenom okruženju.
- D. Prikupljaju se informacije o stavovima velikoga broja ljudi.

(1 bod)

5. Pozorno promotrite sliku.

Izvor: www.freepick.com

Koje načelo perceptivne organizacije omogućuje da se tijelo mladoženje na slici percipira kao cijelo iako je jedan njegov dio prekriven mladenkinim tijelom?

- A. načelo blizine
- B. načelo sličnosti
- C. načelo kontinuiteta
- D. načelo zajedničkoga kretanja

(1 bod)

6. U romanu *Prohujalo s vihorom* Scarlett pristaje plesati s kapetanom Butlerom unatoč tomu što je u koroti zbog smrti supruga. U to vrijeme bilo je nezamislivo da udovica u koroti pleše pa njezin postupak izaziva sablazan kod svih uzvanika na plesu. Koji čimbenik utječe na način na koji okolina percipira njezin postupak i osuđuje ga?

- A. fizikalni
- B. biološki
- C. psihološki
- D. sociokulturalni

(1 bod)

Psihologija

7. Vodoinstalater je u mirovini već 15 godina. S lakoćom zna promijeniti cijev u kupaonici, ali se ne može sjetiti imena novih susjeda. Kakav je odnos između vrsta pamćenja opisanih u primjeru?

- A. Epizodičko pamćenje bolje je od semantičkoga pamćenja.
- B. Epizodičko pamćenje bolje je od proceduralnoga pamćenja.
- C. Proceduralno pamćenje bolje je od semantičkoga pamćenja.
- D. Semantičko pamćenje bolje je od proceduralnoga pamćenja.

(1 bod)

8. U siječnju 2023. godine, nakon gotovo 29 godina, službena valuta Republike Hrvatske hrvatska kuna, zamijenjena je eurom. Kojom se pojavom objašnjava činjenica da neki građani i dalje automatski izgovaraju naziv kuna umjesto euro?

- A. motiviranim zaboravljanjem
- B. proaktivnom interferencijom
- C. retroaktivnom interferencijom
- D. postupnim gubljenjem tragova pamćenja

(1 bod)

9. Koja od navedenih tvrdnja opisuje učenje po modelu kod šegrtu Hlapića lika iz dječjega romana autorice I. Brlić Mažuranić?

- A. Hlapić izbjegava majstora Mrkonju koji ga grdi i tuče.
- B. Hlapić prodaje karte za vrtuljak kako bi dobio večeru i noćenje.
- C. Hlapić, pronalazeći stvari na tavanu, spoznaje tko je glavni lopov.
- D. Hlapiću majstor Mrkonja objašnjava postupke postolarskoga zanata.

(1 bod)

10. Koja se od navedenih tvrdnja odnosi na negativno potkrepljenje?

- A. Učenik koji je zakasnio na sat morao je usmeno odgovarati.
- B. Vojnik slijedi strogu rutinu kako bi izbjegao disciplinsku mjeru.
- C. Glumac nije dobio ulogu u filmu jer nije naučio tekst za audiciju.
- D. Prodavač ne dobije bonus ako proda manje proizvoda od svojih kolega.

(1 bod)

11. Koja od navedenih tvrdnja opisuje subjektivni emocionalni doživljaj?

- A. Obrazi su mu gorjeli i spustio je glavu.
- B. Osjetila je kako joj se oči pune suzama.
- C. Prestravio se kada se cijela soba počela tresti.
- D. Trgnula se kada je osjetila da ju je nešto taknulo po nozi.

(1 bod)

12. Pozorno pročitajte tekst.

*Imamo dosta problema s mladim ljudima koji se sele i bilo je puno vijesti o tome...
Možda pjesma jest o tome, o mladim ljudima koji napuštaju našu zemlju u potrazi za boljim
mjestom. Teška srca i kao što piše u pjesmi: „...svi ćete mi nedostajati, ali najviše moja mačka”,
zaključio je.*

Izvor: www.index.hr

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

O kojemu sukobu motiva mladih piše glazbenik u svojoj pjesmi, a odnosi se na život izvan rodnoga kraja?

- A. višestrukoga odbijanja
- B. višestrukoga privlačenja
- C. istodobnoga privlačenja i odbijanja
- D. višestrukoga istodobnog privlačenja i odbijanja

(1 bod)

13. Koji od navedenih primjera opisuje ponašanje potaknuto biološkim motivima?

- A. Planinar nosi dodatnu opremu zbog velike hladnoće.
- B. Bračni par u banci ugovara kredit za kupnju vikendice.
- C. Aktivistica odlazi na veliki prosvjed protiv nošenja krzna.
- D. Znanstvenica promatra kemijsku reakciju u pokusu koji provodi.

(1 bod)

Psihologija

14. Zaposlenik je frustriran zato što mu šef zadaje sve više posla, a ne pruža priliku za napredovanje. Koji od navedenih primjera opisuje neizravno agresivno reagiranje u stanju frustracije kod zaposlenika?

- A. Verbalno napada šefa.
- B. Ogovara šefa pred kolegama.
- C. Otvoreno traži od šefa promaknuće.
- D. Piše žalbu šefu zbog neravnomjerne podjele posla.

(1 bod)

15. Koja od navedenih tvrdnja opisuje obrambeni mehanizam racionalizacije?

- A. Intenzivno razmišljamo kako bismo našli najbolje rješenje problema.
- B. Racionalnim razmišljanjem nadvladavamo stresna emocionalna stanja.
- C. Nalazimo logične razloge za svoje ponašanje umjesto stvarnih i istinitih.
- D. Usredotočujemo se na racionalni aspekt situacije i zanemarujemo emocionalni.

(1 bod)

16. Koji od navedenih primjera opisuje praktičnu inteligenciju prema R. Sternbergu?

- A. Ena je na prijemnome ispitu najbolje riješila test inteligencije i bila je izvrsna studentica na fakultetu.
- B. Majine ocjene nisu bile tako dobre, ali su profesori na fakultetu zapazili njezinu sposobnost uvida i kreativnost.
- C. Dora nije imala najbolje ocjene niti preporuke profesora, ali je bila najuspješnija prilikom traženja suradnika i organizacije projekta.
- D. Mirta je završila srednju školu s prosjekom ocjena vrlo dobar, ali je dodatnim trudom uspjela većinu ispita na studiju položiti s izvrsnim uspjehom.

(1 bod)

17. Mladić ima 15 godina, a njegova mentalna dob iznosi 10. Kojoj kategoriji intelektualnih teškoća pripada njegov kvocijent inteligencije?

- A. lakih
- B. umjerenih
- C. teških
- D. vrlo teških

(1 bod)

18. Na kojoj bi dimenziji prema petofaktorskom modelu ličnosti osoba trebala zauzimati visoki položaj da bi dobro i precizno obavljala posao računanja putanje svemirske letjelice?

- A. na dimenziji ugodnosti
- B. na dimenziji savjesnosti
- C. na dimenziji ekstraverzije
- D. na dimenziji otvorenosti iskustvu

(1 bod)

19. Za koji je poremećaj karakteristična visoka potreba za moći, traženje pozornosti i podcjenjivanje drugih?

- A. za somatoformni poremećaj
- B. za granični poremećaj ličnosti
- C. za narcistički poremećaj ličnosti
- D. za generalizirani anksiozni poremećaj

(1 bod)

20. U kojim se dvama teorijskim pristupima ličnosti najveći broj pretpostavki može provjeriti znanstvenim metodama?

- A. u humanističkom i osobinskom pristupu
- B. u psihoanalitičkom i biheviorističkom pristupu
- C. u osobinskom i socijalno-kognitivnom pristupu
- D. u socijalno-kognitivnom i humanističkom pristupu

(1 bod)

21. Majka kaže Ivanu: *Mjesec je svjetlo noći*, a Ivan na to pita: *Gdje se Mjesec gasi?* Kako se naziva obilježje mišljenja prema Piagetovoj teoriji kognitivnoga razvoja opisano u navedenom primjeru?

- A. animizam
- B. egocentrizam
- C. stalnost objekta
- D. konkretnost mišljenja

(1 bod)

Psihologija

22. Koja se od navedenih tvrdnja odnosi na stereotip?

- A. Žene su na rodiljnome dopustu češće od muškaraca.
- B. U nastavničkoj profesiji više je žena nego muškaraca.
- C. Kućanske poslove trebaju obavljati žene, a ne muškarci.
- D. Žene u prosjeku imaju lošiji spacijalni faktor od muškaraca.

(1 bod)

23. Kada je Mislav ugledao ženu koja se s dječjim kolicima spuštala niz stepenice, odmah joj je priskočio u pomoć iako je bilo ljudi koji su ženi bili bliže. Koji je socijalni utjecaj djelovao na sve ostale prolaznike osim na Mislava pa nisu priskočili u pomoć?

- A. deindividuacija
- B. efekt promatrača
- C. normativni utjecaj
- D. socijalna inhibicija

(1 bod)

24. Sportaš koji se bavi streličarstvom na treningu ima 85 % pogodaka u metu. Kakav će rezultat prema istraživanjima iz socijalne psihologije najvjerojatnije ostvariti sportaš na natjecanju pred publikom?

- A. Imat će manje od 50 % pogodaka u metu.
- B. Imat će malo manje od 85 % pogodaka u metu.
- C. Imat će 85 % pogodaka u metu.
- D. Imat će malo više od 85 % pogodaka u metu.

(1 bod)

25. Koja od navedenih tvrdnja opisuje socijalne norme?

- A. Odbojkaši žele osvojiti europsko prvenstvo.
- B. Svi odbojkaši međusobno se družu i u slobodno vrijeme.
- C. Svi odbojkaši poštuju propisano vrijeme dolaska na trening.
- D. Svaki odbojkaš u timu ima točan zadatak i poziciju na kojoj igra.

(1 bod)

26. Kako se može objasniti razvijanje rasističkih stavova kod osobe koja u svojoj obitelji gleda i sluša rasističko ponašanje i komentare?

- A. genetskom predispozicijom
- B. procesom socijalnoga učenja
- C. procesom klasičnoga uvjetovanja
- D. procesom operantnoga uvjetovanja

(1 bod)

27. Koja se od navedenih pojava istražuje u području socijalne percepcije?

- A. persuazija
- B. socijalni utjecaj
- C. atribucijski proces
- D. sukob među grupama

(1 bod)

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom (riječju ili jednostavnom rečenicom).
Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.
Točan odgovor donosi jedan bod.

28. Navedite razlog zbog kojega je u psihologijskim istraživanjima važno koristiti se reprezentativnim uzorkom.

(1 bod)

29. Kako se naziva najjednostavniji psihički doživljaj koji je prvi korak pri opažanju svijeta koji nas okružuje?

(1 bod)

30. Pozorno pročitajte tekst.

Neke stvari jednostavno ne zaboravljate. Točno se sjećam da sam prao svoj automobil tog sunčanog kalifornijskog jesenskog dana kada sam čuo uznemirujuću vijest da je predsjednik John F. Kennedy ubijen.

Izvor: www.adventisti.hr

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Kako se naziva vrsta deklarativnoga pamćenja opisana u tekstu?

(1 bod)

31. Kako se naziva emocionalno stanje koje traje dulje vrijeme, a slabijeg je intenziteta?

(1 bod)

32. Pozorno pročitajte tekst.

Usred šoping zone u središtu Tokija grupa ljudi pod budnim okom Katsuye Hare prakticira terapiju rješavanja stresa razbijanjem posuđa o zid. (...) 'Svi znamo da je razbijanje vrlo oslobađajuće (...)', rekao je Hara dodajući da veći dio klijenata obuhvaća zaposlene ljude koji su pod velikim pritiskom zbog financijske krize.

Izvor: www.tportal.hr

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Imenujte vrstu strategije nošenja sa stresom kojom se koriste Harini klijenti.

(1 bod)

33. Mladića su u osnovnoj školi verbalno zlostavljali dječaci iz razreda. Obratio se učiteljici za pomoć, ali ona nije učinila ništa. U srednjoj je školi opet postao meta ismijavanja skupine vršnjaka. Iako su ga neki kolege nagovarali da sve kaže razrednici, mislio je da bi to i sad bilo uzaludno i neučinkovito.

Kako se prema M. Seligmanu naziva mladićevo stanje zbog kojega smatra da nema smisla djelovati?

(1 bod)

34. Navedite naziv vrste igara koje se pojavljuju kod djece u dobi polaska u školu, primjerice igra graničara.

(1 bod)

Psihologija

35. Nives je primijetila da više ne može pamtit i nove telefonske brojeve te da joj treba više vremena za uočavanje nekih sitnica. Teško se snalazi i u novim situacijama – nedavno je dobila pametni telefon i još nije savladala način njegova korištenja. Koja vrsta inteligencije prema R. Cattellu opada kod Nives pa ima problema s izvršavanjem svih triju vrsta zadataka?

(1 bod)

36. Kojom se pojavom u socijalnoj psihologiji može objasniti da radnik jednostavne poslove na traci radi brže kada je okružen drugim radnicima?

(1 bod)

37. Kako se naziva vrsta ponašanja neke osobe koja u situacijama sukoba jasno zastupa svoje stavove i prava, bez da napada ili vrijeđa drugu osobu?

(1 bod)

38. Pozorno pročitajte tekst.

Iako princip 'jednake plaće za jednak rad' ima dugu povijest i možemo ga pronaći još u Ugovoru iz Rima iz 1957., razlika u plaćama muškaraca i žena i dalje postoji...

Izvor: www.europarl.europa.eu

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Kako se u socijalnoj psihologiji naziva opisana pojava?

(1 bod)

- 39.** U reklamnoj kampanji za perilicu posuđa naglašava se njezina visoka energetska učinkovitost i čuvanje okoliša te pet godina jamstva. Koji se element (način) uvjeravanja koristi u reklami kako bi se potaknulo gledatelje na kupnju perilice?
-

(1 bod)

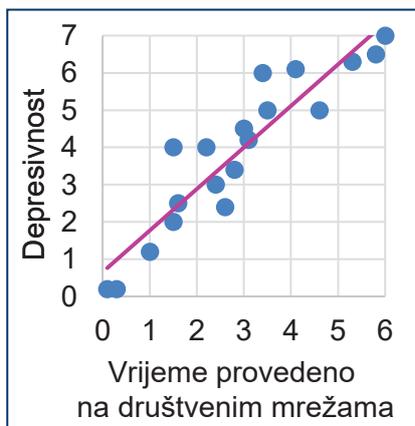
III. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak i koristeći se polaznim sadržajem.

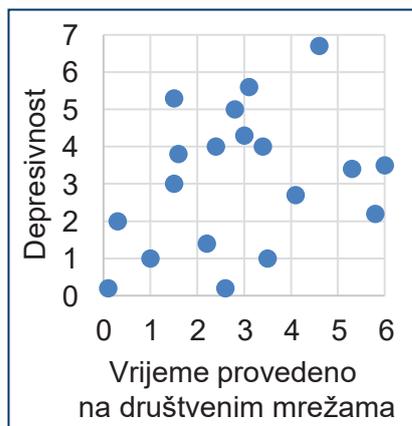
Odgovor upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan, dva ili tri boda.

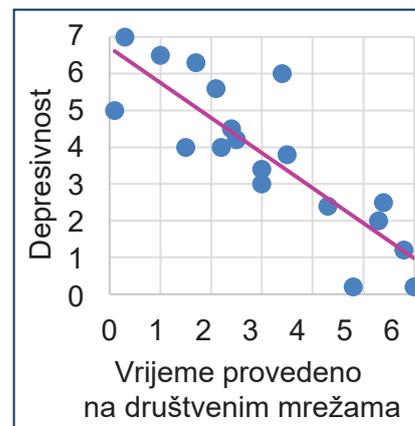
40. Pozorno promotrite slike.

Slika A

Slika B

Slika C

Na slikama su prikazane tri različite korelacije dobivene trima hipotetskim istraživanjima o povezanosti depresivnosti mladih i vremena koje provode na društvenim mrežama.

Navedite nazive korelacija prikazanih na slikama **A**, **B** i **C** s obzirom na odnos među varijablama i objasnite taj odnos na prikazanim primjerima.

Slika A

Prazna stranica